Kadınların Camiye Gitmesi Câiz midir?

Soru: Bu gün bir kısım hocalar kadınların camilere gidebileceğini savunuyorlar. Hatta bir kısımları daha da ileriye giderek kadınların mescitlerde cemaate iştirak etmelerinin gerekliliğinden söz ediyorlar. Bu konuda ne demeliyiz?

Cevap: Günümüzde camilerde bulunan manzarayı göz önüne aldığımızda kadınların camiye gitmelerinin caiz olmadığını söylemek daha doğru olacaktır. Bu tarz meseleler üzerinde konuşurken, ilk önce toplumuzun düçar olduğu bir kısım manevi hastalıklara veya görüş sapmalarına dikkat çekmek gerekir. Söz gelimi kaymalardan birisi de İslam'ın kadınlarla ilgili olan ahkamında yaşanmaktadır. Günümüz İslam toplumunda kadın artık erkekler gibi davranabilen, onlar gibi maişet temin eden, özgürce sokağa çıkma hakkına sahip olan bir varlık olarak telakki edilmektedir. Hâlbuki sahih İslam düşüncesinde kadında asl olan evde durmasıdır. Bu düşünceyi Kur'an-ı Mübin "Evlerinizde oturun! Önceki cahiliye dönemi çıkışı gibi süslenip (dışarıya) çıkmayın" [1] şeklindeki ayetiyle ortaya koymuştur. Kadınların mescitlere gidip gidemeyecekleri meselesi de günümüzde bir takım kesimler tarafından işlerine yarayan bir kısım salt rivayetleri kalkan yapmak suretiyle istismar edilmektedir.

Evet, Peygamber Aleyhisselam'dan "Allah'ın kadın kullarını mescidlerinden engellemeyiniz"[2] "Kadınlara geceleyin mescitlere (gitmeleri hususunda)izin verin"[3] şeklinde bir takım rivayetler nakledilmiştir. Başka bir rivayete göre **Hz. Ömer** (Radıyallahu Anh)'in hanımı yatsı ve sabah namazlarına camiye giderdi. Ona "niçin (evden dışarıya) çıkıyorsun. Halbuki Ömer (Radıyallahu anh)'in (bunu) hoş karşılamadığını ve kıskandığını biliyorsun" denilince o da "Onu beni (camiye gitmekten) alıkoymasından ne engelliyor" dedi. Bunun üzerine o da "Onu (Ömer'i) Allah Resulünün "Allah'ın kadın kullarını mescidlerinden engellemeyiniz" sözü engelliyor dedi.[4] Bir diğer rivayette Efendimiz Aleyhissalatü vesselam "Sizden birinizin hanımı kendisinden mescide (gitmek için) istediğinde onu engellemesin" buyurmuştur.[5]

Ancak burada meselenin diğer veçhesini de değerlendirmek gerekir. Bahsini yaptığımız veçhe kadınların mescitlere gitmemesi gerektiğini ifade eden rivayetlerdir. Mesela **Hafız İbn Hacer**'in "**Fethu'l-Bari**" de[6] **Ahmed b. Hanbel** ve **et-Taberani**'ye isnadla rivayet ettiği bir hadisede **Ümmü Humeyd es-Saidiyye** isimli bir kadın Peygamber Aleyhissalatü vesselam'a gelerek onunla namaz kılmayı sevdiğini söyler. Bunun üzerine Allah Resulü de ona "Senin benle namaz kılmayı sevdiğini muhakkak biliyorum. (Ne var ki) senin odanda kıldığın namaz hücrende kıldığından, hücrende kıldığın konağında kıldığından, konağında kıldığın mahalle mescidinde kıldığından, mahalle mescidinde kıldığın da benim mescidimde kıldığın namazdan daha hayırlıdır."[7] buyurmuştur. Diğer bir rivayette yine Allah Resulu "Kadınların mescidlerinin en hayırlıları odalarının derinlikleridir."[8] buyurmuştur.

Ayrıca bu bapta özel olarak zikredilmesi gereken bir söz var ise o da **Hz. Aişe (Radıyallahu Anh)**'in "Şayet Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) kadınların kendisinden sonra düşmüş oldukları duruma yetiş(ip bu durumu

gör)seydi, elbette onları Beni İsrail'in kadınlarının men olundukları gibi (mescitlere) gitmekten men ederdi."[9] şeklindeki sözüdür. Bu söz zamanımız açısından bu mesele hakkında konuşup yazarken üzerinde derin tefekkürler yapılması gereken bir sözdür. Zira Fukaha Efendimiz'in kadınlara hitaben " Sizden biriniz yatsı namazına gelmek istediğinde kokuya dokunmasın."[10]şeklindeki hadis-i şeriften yola çıkarak kadınların erkekleri tahrik edecek koku sürünmek, tesettüre riayet etmemek gibi fiiller işleyerek camilere gitmelerini caiz görmemişlerdir.[11]

Kadınların camiye gidip gidemeyecekleri hususunda vârid olan müspet ve menfi manadaki rivayetleri zamanımızda camilere akın eden kadınların davranışları ve halleri zaviyesinden değerlendirerek meseleyi biraz güncelleştirme gayretinde bulunalım:

1. Peygamber Aleyhissalatü vesselam döneminde kadınların mescide gelip namaz kıldıklarına dair rivayetlerin bulunduğu bir hakikattir. Ama bu konunun sadece bu kadarını zikrederek, o dönemdeki sahabe kadınlarının tesettüre ve mahremiyete ne denli riayet ettiklerini ve hangi keyfiyette cemaate iştirak ettiklerini söylememek en hafif ifadeyle hıyanettir. Mesela, Peygamber Aleyhisslatü vesselam Efendimiz kendi döneminde sabah gecenin karanlığında (ğales) kıldırır ve kadınlar bu karanlık içerisinde tanınmazlardı.[12] Yine **İmam Buhari**'nin rivayetinde ashabın kadınları mescide giderler ve selam verdiklerinde beklemeden kalkarlardı. Öte yanda Peygamber aleyhissalatü vesselam (kadınların dağılması için) sahabesiyle bekler ve daha sonradan onlardan kalkar ve dağılırlardı.[13] Şimdi bu uygulamanın günümüz mescidlerinde de aynen devam ettiğini ve kadınlarla erkeklerin birbirlerine karışmaksızın, bir birlerini görmeleri şöyle dursun namahrem erkeklere değmeden camilere girmeleri yahut çıkmaları mümkün müdür?
2. O dönemdeki sahabi kadınların mescitlere cemaate iştirak etmeleri, namahrem erkeklere karışmalarını veya en azından kendilerine mahrem olmayan erkeklerin kendilerini görmesini sağlamıyordu. Bu hususun en müspit rivayeti şudur: Peygamber aleyhisselam bir keresinde sahabeye "Keşke şu kapıyı kadınlara ayırsak (nasıl olur)" buyurdu. Bu sözden sonra İbn Ömer kadınlara tahsis edilen kapıdan ölünceye kadar tek bir kez bile girmemiştir.[14] Başka bir rivayette ise Hz. Ömer insanları kadınların kapısından girmekten nehyetmekteydi.[15] Şüphe yoktur ki bu uygulamanın sebebi erkekler ile kadınların bir birine karışmaması ve birbirlerini görmemelerini sağlama amacına matuftu.[16] Bugünkü mescidlerde müşahade ettiğimiz manzara ile şu rivayetlerin arasını hayalde dahi cem' etmek mümkün müdür?
3. Bu günkü şartlar altında şuursuz bir şekilde ve erkeklerin kendisine meyletmesini sağlayacak "koku sürünmek, tesettüre riayet etmemek, onlarla aynı kapıdan girmek ve içerisinde erkeklerin kendisini görebileceği mescidlerde kılmak" gibi cürümlere düşen Müslüman kadınlar camilere teşvik edilerek ne amaçlanmış oluyor? Bahsini yaptığımız şerait altında camiye giden bir kadın neyin sevabını beklemektedir? Bu durum bize İmam eş-Şafii'nin "el-Müsned"indeki şu hadiseyi hatırlatıyor: Hz. Aişe'nin azadlı kölesi kendisinin yanına girmiş ve "Ey mü'minlerin annesi! Beytullah'ı yedi kere tavaf ettim ve hacer-i esvede de iki kere istilam ettim" demişti. Bunun üzerine Mü'minlerin annesi ona "Adamlara

karışıp tavaf mı yapıyorsun? Allah sana ecir vermesin, Allah sana sevap vermesin”[17] demişti.

4. İşi Fıkhî zaviden değerlendirecek olursak Hanefi mezhebine göre hüküm şudur: **İmam Muhammed** “**Kitabu’l-Asl**” ında kendisine sorulan “kadınların bayram namazı için mescitlere çıkmaları gerekir mi?” şeklindeki soruya kadınlara bu hususta evvelden cevaz verildiğini belirterek başlar. Ve devamında kendi zamanını kastederek kadınların bayram, Cumua ve farz namazlara çıkmalarını kerih gördüğünü ancak farz namazlarından yatsı ile sabah bir de bayram namazları hususunda yaşlı kadınlara cevaz verdiğini söyler.[18] **el-Asar**’ında da **Ümmü Atıyye**’den kadınlara Ramazan ve kurban bayramı namazlarına iştirak etmeleri için önceden ruhsat verildiğini nakleden İmam Muhammed “**Asıl**” daki ifadelerini tekid eden aynı sözleri söyler ve bu görüşün İmam Ebu Hanife’ye aid olduğunu belirtir.[19] İmam Malik[20] ve diğer iki imama göre ise kadınların bu namazlar için mescitlere gitmesinde bir beis yoktur. **Ebu Davûd**’un **Sünen**’i üzerine şerh yazan **Bedreddin el-Aynî** kendi zamanına nisbeten yaşlı olsun genç olsun tercihe şayan olan fetvanın kadınların hiç mescitlere çıkmamaları olduğunu söyler. Zira **el-Ayni**’ye göre yaşadığı zamanda fesad yayılmış ve musibetler her yeri sarmıştır. [21] Artık, zamanımızda bulunan birçok ifsad edici teknolojik aletlerin insanların şehvetlerini tahrik etmeye yönelik şeytanlıklarını görmemiş ve 9. Asırda yaşamış el-Aynî bunları söylüyorsa bizim de rahatlıkla şunu söyleyebilmemiz gerekir: Zamanımızda yaşayan kadınların yukarıda sıraladığımız fukahanın öne sürdüğü şartlara riayet etmeksizin ve İslamî bir ortam oluşmaksızın mescitlere gitmemeleri gerekir.

Vesselam…

---

[1] Kur’an, Ahzab 33

[2] Muvatta, Kitabu’l-Kıble, No: 674

[3] Buhari, Sahih, Cumua 13 No: 899

[4] Buhari, Sahih, Cumua, No: 900

[5] Müslim, Sahih, Salat 4 No:442

[6] İbn Hacer, Fethu’l-Bari II/350

[7] Ahmed b. Hanbel, Müsned, No: 27090

[8] Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI/297, Et-Taberani, el-Kebir, 23/709, el-Münziri, et-Terğib ve’t-Terhib, s. 70 Daru’l-Kitabi’l-Arabi, Beyrut-Lübnan 2005

[9] Buhari, Sahih, No: 869, el-Beğavi, Şerhu’s-Sünne, No: 863 el-Mektebu’l-İslami, Beyrut

[10] İbn Abidi'lber, el-İstizkâr, No: 10287

[11] Abdurrauf el-Münavi, Feydu'l-Kadir, I/71 Daru'l-Ma'rife Beyrut-Lübnan 1972

[12] Buhari, Sahih, No: 687

[13] Buhari, Sahih, No:866

[14] Ebu Davud Sünen, Salat 16 No: 458

[15] Ebu Davud Sünen, Salat 16 No:460

[16] Azim Âbâdi, Avnu'l-Ma'bud, II/130, el-Mektebetu's-Selefiyye, 1968, B.II Medine-i Münevvere

[17] İmam eş-Şafii, el-Müsned, s. 127, Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan, [Muhammed el-Mukaddem, Edilletu'l-Hicab, s. 61 Daru İbni'l-Cevzi, Kahire-Mısır, 2005 B.I

[18] Muhammed b. Hasen eş-Şeybani, Kitabu'l-Asl, I/345 Alemu'l-Kütüb, Beyrut, 1990, B.I

[19] Muhammed b. Hasen eş-Şeybani, Kitabu'l-Âsâr, I/ 215-217 Daru'n-Nevadir Dimeşk, 2008, B.I

[20] Ebu Cafer et-Tahavi, Muhtasaru İhtilafi'l-Ulema, I/231 No: 171 Daru'l-Beşairi'l-İslamiyye, Beyrut-Lübnan 1995, B.I

[21] Bedreddin el-Aynî, Şerhu Sünen-i Ebî Davûd, III/51 Mektebetu'r-Rüşd, Riyad, 1999, B.I